

Financiële keuzes 2014-2020

Volgens het college van B&W moet Haarlem zich voorbereiden op een bezuinigingspakket van € 8 a 10 miljoen. Gezien de slechte financiële positie van de gemeente Haarlem zijn pijnlijke keuzes onvermijdelijk. Volgens de ChristenUnie moet er zelfs meer worden bezuinigd om het huishoudboekje van de gemeente weer gezond te krijgen. De ChristenUnie presenteert in deze notitie haar keuzes. Dit is wat ons betreft een voorzet voor het debat. Wij roepen alle partijen die meedoen aan de verkiezingen op hetzelfde te doen. Daarnaast nodigen wij alle inwoners van Haarlem uit met ons mee te denken en met creatieve voorstellen te komen.

Onze uitgangspunten

- ***Kijk verder dan het lijstje***

Er is door ambtenaren in opdracht van het college een lijst mogelijke bezuinigingsmaatregelen opgesteld van zo'n € 20 miljoen. Hieruit kunnen partijen kiezen. Een aantal van de voorgestelde maatregelen zoals bezuinigingen op de zorg is zeer onwenselijk. De ChristenUnie is er echter ook van overtuigd dat er meer bezuinigingsmogelijkheden zijn dan alleen de nu voorgestelde maatregelen. Zo komt het college op maximaal € 2,7 miljoen bezuinigingen op cultuur terwijl alleen al de vier cultuurpodia (Stadsschouwburg, Philharmonie, Patronaat, Toneelschuur) jaarlijks ruim € 9 miljoen subsidie krijgen.

- ***Rekening houden met nieuwe tegenvallers***

De Haarlemse begroting moest de afgelopen jaren regelmatig worden bijgesteld door nieuwe tegenvallers (zie bijlage). De gemeente krijgt de komende jaren nieuwe taken op het gebied van inkomen en zorg van het Rijk. Tegelijkertijd wordt er op het budget van deze taken bezuinigd. Dit kan deels opgevangen worden door efficiënter werken en meer maatwerk maar de kans op financiële tegenvallers voor de gemeente is groot. Het is daarom verstandig om fors te bezuinigen.

- ***Ruimte voor nieuw beleid***

De gemeente kan ook bezuinigen door minder nieuwe dingen te doen. Maar helemaal stoppen met nieuwe beleid is onmogelijk. Gelukkig leveren veel projecten ook geld op. Maar er zullen altijd nieuwe plannen en ideeën zijn die goed zijn voor de stad, maar die ook geld kosten. Hier moet ruimte voor blijven.

- ***Bezuinigingen moeten structureel zijn***

Door de € 6,5 miljoen extra bezuinigingen in 2014 wordt er slechts € 2,5 miljoen extra bezuinigd in 2015. De meeste bezuinigingen zijn dus incidenteel waardoor in 2015 opnieuw naar oplossingen moet worden gezocht om de gaten in de begroting te dichten. Echte keuzes zijn nodig die langjarig de begroting verbeteren.

- ***Beslis nu voor later***

Sommige bezuinigingen kunnen niet in één jaar worden genomen vanwege verplichtingen die zijn aangegaan. Maar als er nu over wordt besloten, dan is er wel genoeg tijd om voor te bereiden. Zo kunnen bijvoorbeeld de bezuinigingen op de cultuurpodia geleidelijk oplopen.

- **Schulden moeten omlaag**

Een sluitende begroting is niet voldoende. Ondanks sluitende begrotingen is de Haarlemse schuld de afgelopen jaren explosief gestegen. De schuldenlast drukt zwaar op de begroting. Haarlem heeft jarenlang met te hoge investeringen boven zijn stand geleefd en heeft te lang gewacht met bezuinigingen en efficiënter werken. Structureel dalen van de schulden moet komende jaren het doel zijn. Hiervoor is 4 jaar helaas niet genoeg. Er zullen voor een langere termijn afspraken moeten worden vastgelegd. De meerjarenbegroting dient aan te geven op welke wijze en op welke termijn de financieel ongezonde situatie van de stad zal worden hersteld. Als eerste stap kijkt dit document verder dan vier jaar. Wij hadden helaas niet de mogelijkheden de gevolgen voor de Haarlemse schulden door te rekenen voor de lange termijn. Wat betreft de ChristenUnie komen er langjarige afspraken over schuldreductie voor minimaal 10 jaar.

- **Geen boekhoudkundige trucs**

Bij de laatste bezuinigingsronde is geld gebruikt uit de precariobelasting op ondergrondse leidingen. Dit is een boekhoudkundige truc en geen echte bezuiniging. Er bestaat namelijk kans dat deze belasting op rijksniveau wordt geschrapt en dan moet er alsnog een alternatieve bezuiniging van bijna € 5 miljoen worden gevonden.

- **Sparen voor onderhoud**

Bovendien was deze € 5 miljoen bedoeld voor de reserve voor achterstallig onderhoud aan de openbare ruimte vanwege hogere uitgaven die verwacht worden vanaf 2023. In feite is hiermee dus een probleem voor de korte termijn opgelost in ruil voor risico's op de lange termijn. Een andere manier om opnieuw schulden op te bouwen dus.

- **Ook extra inkomsten nodig**

Gezien de financiële positie van Haarlem en de politieke onhaalbaarheid van een aantal voorstellen uit de bezuinigingspakketten ontkomt de gemeente er niet aan ook de gemeentelijke belastingen te verhogen. Dit is geen populaire boodschap, maar het is zeker dat dit na de verkiezingen wel gaat gebeuren. Het is beter voor Haarlem dat de schuld zo snel als verantwoord is omlaag gaat. Een verlaging van de schuld betekent ook dat er meer ruimte komt voor de goede zaken die wij willen voor Haarlem. Dat is rentmeesterschap.

- **Lobby voor meer geld en subsidies benutten**

Rijk en provincie zijn bereid te investeren in infrastructuurprojecten met een (boven)regionaal belang zoals de oostelijke randweg en fietssnelwegen. De gemeente moet er dan echter wel voor lobbyen. Subsidie mogelijkheden die er zijn zoals voor de Rode Loper moeten worden benut, door desnoods hier andere eigen investeringen voor uit te stellen. De gemeente Leiden heeft na jaren lobby werk honderden miljoenen euro binnengehaald voor de Rijnlandroute (verbinding Katwijk-A44-A4). De gemeente Haarlem moet nog steeds starten met de landelijke lobby voor een directe aansluiting van de westelijke randweg richting de A9 bij Velsbroek en voor betere ontsluiting van Haarlem-Zuid. Ook heeft Haarlem kansen voor miljoenen subsidies in verbetering van de doorstroming van het openbaar vervoer en de fiets laten liggen en zelfs subsidies teruggeven!

Onze keuzes

In de tabel hieronder betekent een negatief bedrag een bezuiniging en een positief bedrag een intensivering. De bedragen moeten worden vermenigvuldigd met 1000.

	Opties	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Bezuinigingspakketten							
Pakket 1: burger en bestuur	-1500	-50	-100	-200	-300	-350	-400
Pakket 2: ondersteuning bestuur	-225	-160	-160	-160	-160	-160	-160
Pakket 3: regionale brandweer	-221	0	0	0	0	0	0
Pakket 4: regelgeving en handhaving	-3500	0	0	0	0	0	0
Pakket 5: welzijn, wonen en zorg	-2720	-200	-200	-200	-200	-200	-200
Pakket 6: fysiek en sociale veiligheid	-1200	0	0	0	0	0	0
Pakket 7: onderwijs en kennisoverdracht	-1500	-250	-450	-700	-900	-900	-900
Pakket 8: sport	-900	-670	-670	-670	-670	-670	-670
Pakket 9: cultuurpodia	-2700	-1600	-2700	-3400	-4100	-4300	-4300
Pakket 10: cultuurstimulering en musea	-3500	-705	-955	-1205	-1250	-1250	-1250
Pakket 11: parkeren	-1510	-800	-800	-1000	-1000	-1000	-1000
Pakket 12: beleid en onderzoek mobiliteit	-93	0	0	0	0	0	0
Pakket 13: dereguleren planvorming leefomgeving*	-400	0	0	0	0	0	0
Pakket 14: kwaliteit onderhoud openbare ruimte	-5400	-600	-800	-1000	-1200	-1400	-1600
Pakket 15: Minimabeleid	-1348	0	0	0	0	0	0
Pakket 16: Schuldhulpverlening	-157	0	0	0	0	0	0
Pakket 17: Beleidsontwikkeling algemeen	-600	-100	-600	-600	-600	-600	-600
Subtotaal		-5135	-7435	-9135	-10380	-10830	-11080

* wel ingeboekt maar niet meegeteld ivm voorkomen dubbel telling

Aanvullende bezuinigingen

Taakstelling: verkoop onroerend goed		-300	-300	-300	-2300	-300	-300
Taakstelling: inkoop (o.a. kantoormeubilair)		-100	-100	-100	-100	-100	-100
Minder ICT investeringen door gebruik open source		-50	-50	-50	-50	-50	-50
Taakstelling: kostenbesparingen ICT		-25	-25	-25	-25	-25	-25
Verbetering bedrijfsvoering	PM						
Verlaging vergoedingen gemeenteraad		-150	-150	-150	-150	-150	-150
Niet indexeren subsidies 2015		-90	-90	-90	-90	-90	-90
Beperken onderhoud kunst openbare ruimte (50%)		-15	-15	-15	-15	-15	-15
Subtotaal		-730	-730	-730	-2730	-730	-730

Intensiveringen

Verhogen budget fietsvoorzieningen		50	250	250	250	250	250
Programma jongeren op gezond gewicht		60	60	60	60	60	60
Intensivering aanpak graffiti en wildplak		20	20	20	20	20	20
Bijdrage maaltijdvoorziening daklozen		20	20	20	20	20	20
Uitbreiding project schuldhulpmaatje		25	25	25	25	25	25
Decentralisaties jeugdzorg, welzijn en zorg	PM						
Subtotaal		175	375	375	375	375	375

Aanvullende inkomsten

OZB verhogen	-700	-1050	-1050	-1050	-1050	-1050
Parkeertarieven verhogen	-130	-200	-200	-200	-200	-200
Kostendekking leges haven van 45% naar 80%	-700	-700	-700	-700	-700	-700
Kostendekking leges horeca van 80% naar 100%	-22	-22	-22	-22	-22	-22
Kostendekking leges APV van 20% naar 40%	-200	-200	-200	-200	-200	-200
Subtotaal	-1752	-2172	-2172	-2172	-2172	-2172

Overzicht

Bezuinigingen	-5865	-8165	-9865	-13110	-11560	-11810
Intensiveringen	175	375	375	375	375	375
Lastenverzwaringen	-1752	-2172	-2172	-2172	-2172	-2172
Totaal	-7442	-9962	-11662	-14907	-13357	-13607

Toelichting keuzes

Hieronder wordt ingegaan op de keuzes die wij hebben gemaakt op basis van de voorgestelde pakketten uit de B&W nota "Takendiscussie". Per pakket geven wij aan welke maatregelen wij overnemen en welke niet. Vervolgens doen we enkele aanvullende voorstellen.

Pakket 1 burger en bestuur

Inhoud pakket: De dienstverlening zou waar mogelijk alleen nog maar digitaal plaatsvinden. Er zouden geen participatiebijeentkomsten meer zijn, geen telefoonteam en geen ondersteuning meer bij het aanvragen van bijstand of bouwvergunningen. Dit zou maximaal € 1,5 miljoen per jaar opleveren. Wel zou hier onder meer een investering van € 1 miljoen nodig zijn die over 5 jaar moet worden afgeschreven.

Visie ChristenUnie

Wij gaan voor een goede dienstverlening en persoonlijk contact. Door digitalisering kan de dienstverlening goedkoper, maar dit moet vooral door de digitale route voor burgers aantrekkelijk te maken en niet door het onmogelijk maken van hulp aan de balie. Wij gaan wel door met het digitaliseren en besparen zo geleidelijk.

Pakket 2: ondersteuning bestuur

Inhoud pakket: De ondersteuning van College en Raad wordt versoerd (€ 0,1 miljoen) en de stedenbanden met Angers en Osnabruck en de vriendschapsband met Mutare worden stopgezet (€ 0,125 miljoen)

Visie ChristenUnie

Wij nemen dit voorstel grotendeels over. Wij houden een sterk beperkt budget voor de stedenbanden mits deze voldoende gedragen worden door vrijwilligers en het bedrijfsleven.

Pakket 3: regionale brandweer

Inhoud pakket: De jeugdbrandweer stopt, er wordt bezuinigd op duikploegen, er komen minder defibrillatoren, de arbeidsvoorwaarden worden versoerd en er wordt bezuinigd op preventie (voorlichting, controles en onderzoeken). Dit zou maximaal € 0,221 miljoen opleveren.

Visie ChristenUnie

Wij bezuinigen niet op de belangrijke veiligheidstaak van de brandweer en willen juist meer levensreddende AED's in de stad.

Pakket 4: regelgeving en handhaving

Inhoud pakket: Het schrappen van een groot aantal vergunningen bijvoorbeeld voor evenementen en seksinrichtingen en het schrappen van regels en handhaving in de openbare ruimte bijvoorbeeld rond hondenpoep, afval en horecaoverlast. Dit zou maximaal € 3,5 miljoen kunnen opleveren.

Visie ChristenUnie

Vergunningen en regels zijn er niets voor niets en handhaving is nodig om de openbare ruimte leefbaar te houden. Wij willen hier niet op besparen. Wel kunnen vergunningen eenvoudiger en moeten ze meer kostendekkend worden (zie aanvullend pakket)

Pakket 5: minder taken welzijn en zorg

Inhoud pakket: Naast de bezuiniging van het Rijk zou er nog verder bezuinigd kunnen worden op welzijn en zorg. Ook zou de GGD efficiënter moeten werken, zou de subsidie voor Woonservice (woonruimteverdeling) worden afgebouwd en de urgentieverklaring voor woningzoekenden vervallen. Dit zou maximaal € 2,72 miljoen kunnen opleveren.

Visie ChristenUnie

De bezuinigingen van het Rijk zijn al zeer fors. Hierop extra bezuinigen terwijl de consequenties nog niet zijn te overzien is onverantwoord. De ruimte voor bezuinigingen bij de GGD is minimaal. De woonruimteverdeling kan wellicht efficiënter als de regionale samenwerking verder wordt uitgebouwd maar de mogelijkheid van urgentieverklaringen moet blijven. Wij zien daarom slechts beperkte ruimte voor bezuinigingen: € 0,2 miljoen.

Pakket 6: fysieke en sociale veiligheid

Inhoud pakket: Fors snijden in veiligheidsmaatregelen zou maximaal € 1,2 miljoen kunnen opleveren. Het gaat dan om de aanpak van problematische jeugdgroepen, de overlast van daklozen, verslaafden, veelplegers en uitgaanspubliek en van de georganiseerde criminaliteit, trainingen voor het omgaan met crisissituaties, de deelname van Haarlem aan Burgernet en de nazorg van ex-gedetineerden.

Visie ChristenUnie

Wij bezuinigen niet op de veiligheidstaken van de gemeente.

Pakket 7: onderwijs en kennisoverdracht:

Inhoud pakket:

- Schrappen vestiging algemeen voortgezet onderwijs Schalkwijk (€0,3 miljoen per jaar als gevolg van wegvallen van investering van €5,5 miljoen)
- Beperken regeling leerlingenvervoer (€0,075 miljoen)
- Stoppen met schoolzwemmen (€0,1 miljoen)
- Sluiting van de decentrale bibliotheekvestigingen in Schalkwijk, Noord, Oost en Spaarndam (€0,75 miljoen)
- Schrappen van de gemeentelijke subsidie voor natuur- en milieueducatie (onbekend bedrag).

Visie ChristenUnie

De bezuiniging als gevolg van het niet doorgaan van het openen van een nieuwe school in Schalkwijk lijkt ons te hoog omdat hierdoor meer investeringen in bestaande schoolgebouwen nodig zijn. De helft van het bedrag lijkt ons wel haalbaar. Wij bezuinigen niet op leerlingenvervoer, schoolzwemmen en natuur- en milieueducatie. Het open houden van bibliotheekvestigingen is geen doel op zich. Zoveel mogelijk Haarlemmers moeten

laagdrempelig gebruik kunnen maken van het aanbod. Daarom willen wij meer locaties naast de centrale vestiging behouden. Maar dit kunnen wel goedkopere, kleinschalige locaties zijn. Dit kan door samen te werken met bijvoorbeeld scholen. Ook inzet van vrijwilligers naast de beroepskrachten moeten worden onderzocht. Daarnaast kan de bibliotheek meer eigen inkomsten genereren.

Pakket 8: sport

Inhoud pakket: De huur voor sportverenigingen kan worden verhoogd. Deze is nu 12% van de werkelijke kosten. Het landelijke gemiddelde is 15%. Haarlem zou naar 20% kunnen gaan. Dit levert circa € 0,27 miljoen op, wat neerkomt op 30 euro contributieverhoging per lid per jaar. Ook kunnen sportaccommodaties worden gesloten of door meer verenigingen gezamenlijk worden gebruikt. Dit beperkt de onderhouds- en beheerlasten. Dit kan € 0,4 miljoen opleveren. Tenslotte zou afgezien kunnen worden van de nieuwbouw van de Duinwijkhal. Dit levert een besparing op kapitaallasten van 0,25 miljoen per jaar.

Visie ChristenUnie

De mogelijke bezuiniging op de Duinwijkhal hebben wij niet meegenomen in onze doorrekening omdat de besluitvorming al erg ver is en het de vraag is of dit nog terug te draaien is zonder financiële gevolgen (schadeclaims, kosten voor alternatieven, etc.). Bovendien is onduidelijk welke alternatieven er zijn als sportlocatie voor de naastgelegen school die ook van deze hal gebruik zou gaan maken. Ook het handhaven van de bestaande hal kost geld vanwege achterstallig onderhoud. Wij willen alternatieven wel in kaart gebracht zien want eigenlijk is het geld er niet om de nieuwe hal nu door de gemeente te financieren.

De overige sportbezuinigingen zijn, hoewel vervelend, wel verantwoord. Voor lagere inkomens worden de hogere contributies gecompenseerd via de Haarlem Pas.

Pakket 9: cultuurpodia

Inhoud pakket: Cultureel centrum de Egelantier zou kunnen worden gesloten. Hiermee verdwijnt een gebouw dat beschikbaar is voor culturele en maatschappelijke instellingen. De hoofdgebruiker Hart heeft inmiddels een andere locatie, de overige huurders kan de huur worden opgezegd. Daarnaast zou de exploitatiesubsidie van de vier grote podia (Stadsschouwburg, Philharmonie, Patronaat en Toneelschuur) kunnen worden verlaagd. Dit kan door elk podium te korten of de subsidie van één van de podia te stoppen. Het bezuinigingspotentieel van dit pakket is maximaal €2,7 miljoen

Visie ChristenUnie

Voor de Egelantier moet eerst gezocht worden naar een nieuwe invulling met mogelijk ook commerciële partijen waarbij ruimte blijft voor de huidige huurders. Anders moet er voor de huidige huurders een kleinschaliger alternatief worden gezocht. De subsidie voor de podia moet fors worden verlaagd. Deze is momenteel ruim €9 miljoen euro (€1,6 miljoen Patronaat, €5,8 miljoen Stadsschouwburg + Philharmonie, €2 miljoen Toneelschuur). Het bezuinigingspotentieel is daarom hoger dan de voorgestelde €2,7 miljoen. Wel moet dit geleidelijk worden doorgevoerd.

Pakket 10: cultuurstimulering en musea

Inhoud pakket:

- Stoppen met gemeentelijke financiering van bespeling van beiaard en orgels (onbekend bedrag)
- Stoppen met subsidies amateurkunst, cultuureducatie en cultuurstimuleringsfonds (onbekend bedrag)
- Verminderen subsidie Frans Halsmuseum (€0,5 tot €1 miljoen van de €3,2 miljoen)

- Geen subsidie meer voor Historisch museum (€0,015 miljoen), Vishal (circa €0,1 miljoen) en Nieuwe Vide (circa €0,1 miljoen)
- Halveren van het budget voor evenementen (van 0,45 naar 0,225 miljoen)
- Versoberen city marketing. Budget is nu 0,7 miljoen. Er zou alleen nog budget voor VVV en incidentele wervingsacties resteren, bezuinigingsbedrag onbekend.

Het bezuinigingspotentieel van dit pakket bedraagt minimaal € 1 miljoen en maximaal € 3,5 miljoen.

Visie ChristenUnie

Cultuursubsidies en city marketing dragen bij aan de komst van veel toeristen naar de stad en zorgen daarmee voor extra inkomsten voor ondernemers in de stad. Bezuinigingen zijn echter nodig gezien de financiële positie van de gemeente. Van ondernemers mag dan ook een bijdrage worden gevraagd in het overeind houden van de voorzieningen in de stad. Ook kan ondernemerschap van musea worden gestimuleerd. De gemeente kan beter bijdragen aan structurele investeringen dan aan het aanvullen van tekorten in de exploitatie. Wij bezuinigen 1/3 op de subsidies voor de kleine musea en de evenementen en op city marketing. Wij bezuinigen niet op de stadsbeiaardier. De subsidie voor het Frans Halsmuseum wordt in 3 jaar stapsgewijs verlaagd met 0,75 mln.

Pakket 11 parkeren

Inhoud pakket:

- Vervang bezoekersvergunningen buiten het centrum door betaald parkeren ook om te voorkomen dat de gemeente vanaf 2015 inkomsten misloopt zodra het Rijk de gemeente geen vergoeding meer geeft bij overtredingen van parkeerverboden (0,3 miljoen)
- Digitalisering van parkeren en minder parkeermeters (0,7 miljoen)
- Stopzetten van beheer van gebouwde particuliere fietsenstallingen (0,4 miljoen)
- Stopzetten beheer buurt-bewonersgarages (0,1 miljoen)

Visie ChristenUnie

Met uitzondering van het digitaliseren van het parkeren nemen wij deze maatregelen over. Wij zijn wel voor het stimuleren van digitaal parkeren, maar volledig digitaal is voor veel mensen een te grote stap. Wel nemen wij taakstellend vanaf 2017 een bezuiniging op van 0,2 miljoen.

Pakket 12: beleid en onderzoek mobiliteit

Inhoud pakket: Ontwikkel geen nieuw beleid op het gebied van bereikbaarheid. Doe geen nieuwe onderzoeken naar nieuwe wegen, garages en verbetering van de doorstroming. Neem geen nieuwe maatregel op verkeersonveilige locaties en stop met verkeersveiligheidscampagnes.

Visie ChristenUnie

Wij bezuinigen niet op verkeersveiligheid en op bereikbaarheidsonderzoeken. Om goede keuzes te maken voor investeringen in infrastructuur is juist gezien de beperkte middelen goed onderzoek nodig. De gemeente kan als ze voorstellen goed onderbouwd veel meer subsidie binnenhalen bij provincie en Rijk voor het oplossen van knelpunten voor auto, OV en fiets.

Pakket 13 dereguleren planvorming leefomgeving

Inhoud pakket:

- Meer integrale plannen voor de ruimtelijke omgeving zodat plannen eenvoudiger, goedkoper en doelgerichter worden.
- Beëindiging of vermindering taken Stadsbouwmeester

- Verminderen inzet ruimtelijke samenwerking regio
- Globale bestemmingsplannen met minder voorschriften

Het bezuinigingspotentieel bedraagt maximaal € 400.000. In het verleden werden deze taken doorbelast naar projecten en grondexploitaties. Nu dit niet meer gebeurd is er een structureel tekort. De opbrengsten van de maatregelen zijn daarom in de eerste plaats nodig om de bestaande tekorten op te lossen.

Visie ChristenUnie

Wij nemen deze voorstellen over maar rekenen deze niet mee in onze doorrekening aangezien er dan sprake zou zijn van een dubbeltelling.

Pakket 14: kwaliteit onderhoud openbare ruimte

Inhoud pakket:

- Het in meer of mindere mate verlagen van het kwaliteitsniveau van het onderhoud van de openbare ruimte (exclusief afval en riolering). Dit bespaart 0,6 tot 2,1 miljoen voor dagelijks onderhoud en op termijn 1 tot 2,1 miljoen voor groot onderhoud.
- Het weghalen van fiets- en voetgangersbruggen en speeltoestellen aan het eind van de levensduur (besparing 0,06 mln per jaar, exclusief sloopkosten)
- Bezuinigen op de kwaliteit van groenvoorzieningen (onbekend bedrag)

Het bezuinigingspotentieel van dit pakket bedraagt maximaal € 5,4 miljoen.

Visie ChristenUnie

Het budget is nu al onvoldoende om het afgesproken kwaliteitsniveau te halen. Wij steunen wel een beperkte verlaging van het kwaliteitsniveau, mits geen schade voor de toekomst is te verwachten. Andere bezuinigingen op onderhoud werken averechts want wat je niet bijhoudt kost in de toekomst juist meer. Daarnaast zetten wij in op het combineren van werkzaamheden. Als een riolering moet worden vervangen, kijk dan gelijk welke verbeteringen aan de openbare ruimte meegenomen kunnen worden. Het weghalen van fiets- en voetgangersbruggen en speeltoestellen steunen wij niet. Op groen bezuinigingen wij niet. Bovendien blijkt in de praktijk gras helemaal niet goedkoper te zijn dan andere groenvoorzieningen.

Pakket 15: minimabeleid

Inhoud pakket:

- Beperken financiële ondersteuning minima tot het wettelijke minimum (langdurigheidstoeslag, regeling chronisch zieken, tegemoetkoming opvang schoolgaande kinderen)
- Verminderen communicatie minimaregelingen
- Afschaffen Haarlempas
- Beperken Bijzondere Bijstand tot het wettelijk minimum (o.a. drempelbedragen, inkomenseis 110% bijstandsnorm)

Het bezuinigingspotentieel van dit pakket bedraagt maximaal € 1,348 miljoen.

Visie ChristenUnie

Wij bezuinigen niet op de minima. Wel pakken wij misbruik van regelingen aan.

Pakket 16: Schuldhulpverlening

Inhoud pakket: Op dit moment wordt vanuit het minimabudget geld ingezet voor preventie (cursus omgaan met geld) en budgetbeheer. Bezuinigd kan worden door het stopzetten preventie activiteiten en contracten voor budgetbeheer. Dit levert maximaal € 0,157 miljoen op.

Visie ChristenUnie

Wij bezuinigen niet op schuldpreventie. De maatschappelijke schade van het stoppen van

preventie is veel groter dan de besparing die het oplevert. Het leidt tot meer verzoeken tot schuldsanering en recidive. Bovendien leidt het opheffen van cursussen tot een langere periode van noodzakelijk budgetbeheer. De gemeente moet juist meer investeren in projecten als Schuldhulpmaatje waardoor mensen met (dreigende) schulden laagdrempelig worden geholpen door vrijwilligers waardoor dure schulphulptrajecten worden vermeden (zie verderop).

Pakket 17: beleidsontwikkeling algemeen

Inhoud pakket:

- Teruggaan tot minimum aan beleidsinspanningen door waar mogelijk gebruik te maken van landelijke standaarden (schatting: € 0,3 miljoen per jaar vanaf 2016)
- Verlagen ambitieniveau Haarlem Klimaatneutraal door opgeven regisserende rol van de gemeente en stoppen met de Groene Mug. (maximaal € 0,3 miljoen)

Dit komt neer op zo'n 10% minder beleidsambtenaren.

Visie ChristenUnie

Haarlem kan efficiënter beleid maken. Haarlem hoeft niet zelf steeds het wiel uit te vinden maar kan leren van andere gemeenten en van handreikingen van ministeries en het VNG. Ook kan beter gebruik gemaakt worden van kennis van deskundige inwoners van de stad. Tien procent reductie in capaciteit is haalbaar. Het ambitieniveau voor Haarlem Klimaatneutraal hoeft hiervoor niet losgelaten te worden. Wel kan worden bespaard door bijvoorbeeld de website samen te voegen met de gemeentelijke website.

Aanvullende bezuinigingen

Taakstelling: verkoop onroerend goed	€ 0,300 miljoen
Taakstelling: inkoop o.a. kantoormeubilair	€ 0,100 miljoen
Minder ICT investeringen door gebruik open source	€ 0,050 miljoen
Taakstelling: kostenbesparingen ICT	€ 0,025 miljoen
Verbetering bedrijfsvoering	PM
Verlaging vergoedingen gemeenteraad	€ 0,150 miljoen
Niet indexeren subsidies 2015	€ 0,090 miljoen
Beperken onderhoud kunst openbare ruimte (50%)	€ 0,015 miljoen

De gemeente Haarlem is eigenaar van een vastgoedportefeuille van meer dan 400 panden met een totale WOZ-waarde van circa € 500 miljoen (stand: januari 2013). Een groot deel van dit bezit is strategisch zoals schoolgebouwen. Maar de gemeente bezit ook woningen en bedrijfspanden die verkocht kunnen worden.

Ook pleit de ChristenUnie ervoor één van de cultuurpodia te verkopen uiterlijk aan het eind van de komende collegeperiode. Dit verklaart de hogere taakstelling in 2018. Onderzoek om een cultuurpodium over te dragen aan een commerciële partij moet daarom zo snel mogelijk starten. Voor ons staat als alternatieve optie open om de exploitatie volledig over te dragen, maar dat de gemeente wel eigenaar blijft van het gebouw of dat de gemeente de exploitatie samen met een commerciële partij gaat doen. Wanneer er geen podium verkocht wordt dient de ingeboekte inkomsten van de verkoop gevonden te worden in verdere verlaging van de subsidies voor de cultuurpodia.

Volgens de ChristenUnie kan er worden bezuinigd op de ICT van de gemeente. Bijvoorbeeld door het gebruiken van open source software zodat op dure licenties kan worden bespaard. Ook kan vrijwel zeker worden bespaard door de IT infrastructuur efficiënter in te richten, wij nemen hiervoor een taakstelling op.

Ook kan worden bespaard door juist via gerichte investeringen te zorgen dat de ICT beter functioneert. Investeringen kunnen worden terugverdiend als elders in de organisatie

hierdoor meer wordt bespaard bijvoorbeeld door te voorkomen dat de gemeente geld misloopt of doordat ambtenaren minder tijd kwijt zijn.

De vergoedingen voor Haarlemse raadsleden zijn de afgelopen periode met meer dan 15% gegroeid omdat Haarlem boven de 150.000 inwoners is gegroeid. De maximale vergoedingen worden landelijk vastgesteld. De gemeenteraad mag besluiten deze vergoedingen met maximaal 20% te verlagen. Gelet op de financiële nood van de stad en dat veel burgers van Haarlem de broekriem ook hebben moeten aanhalen stellen wij voor de raadsvergoedingen voor de Haarlemse raadsleden met 20% te verlagen.

Intensiveringen

Verhogen budget fietsvoorzieningen	€ 0,250 miljoen
Voortzetting programma jongeren op gezond gewicht	€ 0,060 miljoen
Graffiti en wildplak aanpakken	€ 0,020 miljoen
Bijdrage maaltijdvoorziening daklozen	€ 0,020 miljoen
Uitbreiden project Schuldhulpmaatje	€ 0,025 miljoen
Decentralisaties jeugdzorg, welzijn en zorg	PM

Wij reserveren extra geld voor kleinschalige fietsvoorzieningen zoals realisatie van fietspaden en fietsstraten en een bijdrage aan de fietssnelweg Velsbroek-Haarlem-Badhoevedorp en de Rode Loper. Ook komt er (extra) geld beschikbaar voor de aanpak van graffiti, de maaltijdvoorziening voor daklozen en uitbreiding van het project Schuldhulpmaatje.

De financiële gevolgen van de decentralisaties op het terrein van de jeugdzorg, werken en de zorg zijn nog onzeker. De rijksbezuinigingen zijn fors. De zorg kan zeker efficiënter. Maar de ChristenUnie in Haarlem staat wel voor goede voorzieningen voor jongeren, minima, zieken en afhankelijke burgers. Wij vrezen dat de kosten van de decentralisaties door de gemeente worden onderschat. Er wordt te veel uitgegaan van standaardgevallen (casussen) in de jeugdzorg. Veel werk in de jeugdzorg is juist maatwerk waarbij meerdere problemen tegelijk spelen. Dat vereist meer tijd, geld en energie. Niet uit te sluiten is daarom dat er extra gemeentelijke middelen nodig zijn om goede zorg te kunnen blijven bieden. Dit is in het kader van deze financiële doorrekening echter niet te becijferen.

Aanvullende inkomsten

OZB verhogen	€ 1,050 miljoen
Parkeertarieven verhogen	€ 0,200 miljoen
Kostendekking leges haven van 45% naar 80%	€ 0,700 miljoen
Kostendekking leges horeca van 80% naar 100%	€ 0,022 miljoen
Kostendekking leges APV van 20% naar 40%	€ 0,200 miljoen

Bij de verhoging van de OZB en de parkeertarieven wordt uitgegaan van een verhoging van 2% boven inflatie in 2015 en 1% boven inflatie in 2016.

Voor de verhoging van de leges stelt de ChristenUnie voor ook te kijken of het mogelijk is de kosten te verlagen. Als dat mogelijk is dan hoeven de tarieven minder te stijgen. Met name de kosten voor het havenbeheer zouden lager moeten kunnen. Ook moet worden gekeken of de verhouding tussen de verschillende tarieven nog goed is.

Investeringsprogramma

Ons programma bevat ook enkele grotere investeringen in infrastructuur. Hiervoor geldt dat deze moeten worden ingepast in de meerjarenraming. Het was voor deze doorrekening niet

mogelijk alle voorstellen naast het reeds geplande meerjarenprogramma te leggen en dit om te rekenen naar de jaarlijkse kapitaallasten. Voor de duurste infrastructuurwensen (o.a. verdubbeling Waarderweg, realisatie Mariatunnel en aansluiting Westelijke Randweg op A9 bij Velsbroek) geldt dat dit bovenlokale projecten zijn die miljoenen investeringen vergen en grotendeels gefinancierd zullen moeten worden door provincie en Rijk. De gemeente Haarlem moet bij voorkeur in samenwerking met omliggende gemeentes hiervoor lobbyen.

Ook kan de gemeente voorbereidend werk verrichten door bij onderhoud, aanleg van kabels en leidingen, etc. rekening te houden met toekomstige projecten. Tenslotte kan de gemeente kleinere maatregelen die nodig zijn bij deze nieuwe projecten en die ook nu al de doorstroming van bus, auto en fiets verbeteren zelf al nemen.

Rijk en provincie zullen ongetwijfeld ook een bijdrage van de gemeente verwachten zeker als er sprake is van specifieke wensen voor de inpassing. Hoewel dit over een aantal jaar uitgesmeerd kan worden betekent dit structureel wel hogere kapitaallasten. Dit onderstreept des te meer de noodzaak om aan het begin van de nieuwe collegeperiode een duidelijke koers in te zetten om de gemeentelijke financiën gezond te krijgen zodat er ruimte ontstaat voor dit soort investeringen.

Bijlage: Achtergrondcijfers programmabegroting 2014

Inleiding

Voor de cijfers in deze financiële doorrekening is gebruik gemaakt van de programmabegroting 2014. De belangrijkste cijfers zijn terug te vinden in deze bijlage.

Bezuinigingen coalitieakkoord 2010

In het coalitieakkoord van D66/PvdA/VVD/GroenLinks is afgesproken van 2010 tot en met 2018 olopend € 35 miljoen te bezuinigen.

(bedragen x € 1.000)

Bezuinigingscluster	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Investeringen	199	3.699	3.705	4.803	5.902	7.000
Inkomsten	3.845	5.165	6.485	6.952	7.418	7.885
Efficiency	2.350	3.150	3.950	4.550	5.150	5.750
Subsidies/verbonden partijen	3.235	4.340	5.320	6.430	7.540	8.650
Taken	2.200	2.720	2.995	3.697	4.398	5.100
Algemeen			1.500	1.205	910	615
Totaal bezuinigingen	11.829	19.074	23.955	27.637	31.318	35.000

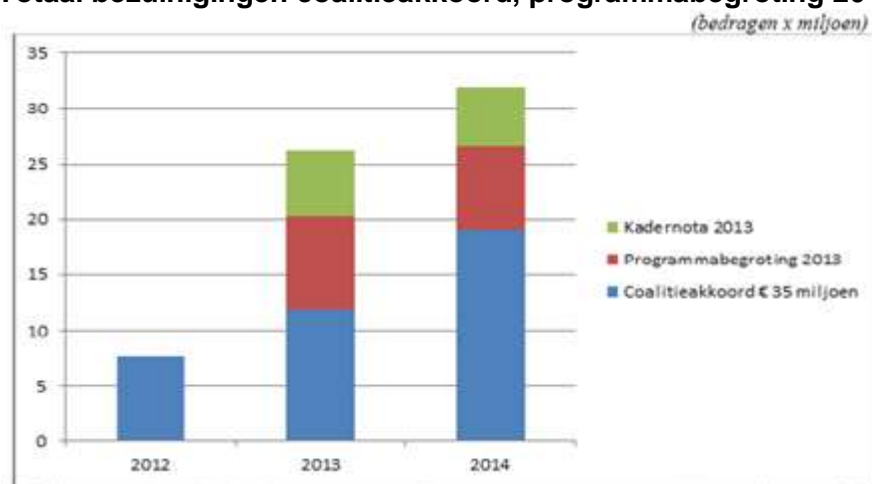
Aanvullende bezuinigingen Programmabegroting 2013

In de programmabegroting 2013-2017 is besloten aanvullend € 8 miljoen te bezuinigen om de meerjarenraming sluitend te krijgen.

Aanvullende bezuinigingen Kadernota 2013

Toch bleek in het voorjaar van 2013 bij de Kadernota dat er opnieuw extra maatregelen nodig waren om de financiële meerjarenraming sluitend te houden: € 5,3 miljoen in 2014 en € 6,1 miljoen in volgende jaren. Hiervan werd het grootste deel bereikt door de opbrengst van de precariobelasting op ondergrondse leidingen van € 4,9 miljoen niet meer te reserveren voor achterstallig onderhoud aan de openbare ruimte.

Totaal bezuinigingen coalitieakkoord, programmabegroting 2013, kadernota 2013

Aanvullende bezuinigingen Programmabegroting 2014-2018

Ondanks al deze bezuinigingen liet de meerjarenraming in 2015 een nadelig saldo zien van € 6,1 miljoen. In de tweede helft van 2013 waren er bovendien opnieuw tegenvallers. Niet alleen het tekort in 2015 zou oplopen tot € 8,5 miljoen. Ook in 2014 zou een tekort ontstaan van zo'n € 6,8 mln. Daarom is in de programmabegroting 2014 een aanvullend pakket bezuinigingen vastgesteld van € 6,8 miljoen en € 2,4 miljoen in de jaren daarna.

Tabel 3 Herziene meerjarenraming, inclusief aanvullende maatregelen*(bedragen x € 1.000)*

Meerjarenraming						
Omschrijving	2014	2015	2016	2017	2018	
Meerjarenraming 2014-2018 volgens Kadernota 2013 (blz. 9)	0 v	6.126 n	2.530 n	1.588 n	0 v	
Financiële afwijkingen begroting 2014 (zie paragraaf 1.5.3)	6.598 n	2.345 n	1.968 n	1.883 n	4.343 n	
Verwachte structurele doorwerking Bestuursrapportage-2 2013	183 n	-202 v	-202 v	-202 v	-202 v	
Opbrengst maatregelen voor een sluitend begrotingskader 2014 (zie paragraaf 1.6)	-6.841 v	-2.429 v	-2.381 v	-2.381 v	-2.381 v	
Meerjarenraming Programmabegroting 2013-2018 inclusief aanvullende maatregelen sluitend begrotingskader	-60 v	5.840 n	1.915 n	888 n	1.760 n	

Toekomstige bezuinigingen

Om de begroting sluitend te krijgen is in 2015 dus nog zeker zo'n € 6 mln aan bezuinigingen nodig. Er zijn echter nog veel risico's die kunnen leiden tot nieuwe tegenvallers zoals lagere grondopbrengsten en de bezuinigingen van het Rijk bij de decentralisatie van taken naar de gemeente op het gebied van zorg en inkomen. In de programmabegroting 2014-2018 stelt het college dat er vanuit wordt gegaan dat vanaf 2015 nog eens € 8 a € 10 mln structureel moet worden bezuinigd.

Schulden

De Haarlemse begroting is weliswaar nog steeds sluitend maar de schulden zijn de afgelopen jaren fors toegenomen. Hierdoor nemen de rentelasten toen en daarmee ook de risico's op nieuwe tegenvallers als de rentepercentages stijgen. In 2010 had Haarlem nog een schuld van €440 miljoen. Inmiddels is dit opgelopen naar € 590 miljoen. Blijkens de programmabegroting neemt de schuld de komende jaren nauwelijks af.

(bedragen x € 1 miljoen)

Verloop van de vaste schuld per 1 januari 2014 t/m 2018	2014	2015	2016	2017	2018
Stand van de vaste schuld per 1 januari	590	582	587	587	591
Bij: nieuw aan te trekken leningen	53	36	36	50	6
Af betaalde aflossingen	61	31	36	46	31
Stand van de vaste schuld per 31 december	582	587	587	591	566